

De Tidinge: een podium voor iedereen

Jan H. Kompagnie

Tijdverdrijf

'Gij, die dit leest, zult u afvragen: is het verschijnen van die Tidinge nu wel nodig? Is het niet voldoende dat er op bepaalde tijden een bundel "Bijdragen" verschijnt, dat er jaarlijks een excursie wordt gehouden, dat er in het winterseizoen lezingen worden georganiseerd en dat door een sierbrulcraghtwagentocht de belangstelling voor "Die Goude" levendig wordt gehouden. Ach, lezer(es), wij weten het: het is al goede wijn, die in feite geen krans behoeft'. Zo begint een wervingsfolder ter gelegenheid van het verschijnen van *Tidinge van Die Goude* in 1954. Natuurlijk wordt ook het - voorspelbare - antwoord gegeven: 'En toch - wij zijn van mening, dat het contact met de leden nog meer aangehaald kan en moet worden. Is dan de gedachte om, zomogelijk viermaal 's jaars, met een mededelingenblad voor de dag te komen niet aantrekkelijk?'. De folderschrijver stak hoog in: 'En denkt u nu niet, dat er geen stof genoeg zou zijn om 16 vel druks te verzorgen!'. Een voorzichtiger geest streepde het cijfer 16 evenwel door en maakte er 4 van. Nodig waren schrijvers met een welversneden pen, en vooral abonnees, die zich voor drie gulden wilden abonneren op het nieuwe tijdschrift, want de uitgave kon niet bekostigd worden uit de zeer geringe lidmaatschapsbijdrage. En de auteur van de folder raakte zo begeistert door zijn eigen opwekking dat hij zijn aansporing om lid te worden beëindigde met de midde nederlandse woorden: 'ende besorgt uzelfs alsoo uren van leersaem tijdtverdrijf'. Voorwaarde was wel dat er zich minstens 250 abonnees moesten melden, wilde de zaak levensvatbaar zijn. Of hun wegblijven nu de oorzaak was van het debacle (slechts 117 leden toonden belangstelling) of dat er te weinig mensen beschikbaar waren voor het redactionele werk, is niet geheel duidelijk, feit is wel dat de belofte van 'uren van leersaem tijdtverdrijf' achteraf gezien een beetje grootspraak bleek te zijn. Het blad verscheen zegge en schrijve één maal. '31 januari 1954 no. 1' stond op de voorkant van deze eerste en enige aflevering, die zonder omslag maar wel geniet verscheen. Uit de 'Ter inleiding' van het bestuur bleek eveneens dat met de uitgave van de *Tidinge* beoogd werd het contact tussen de 'werkende' en de 'belangstellende' leden van 'Die Goude' te verstevigen. Toegezegd werd dat dit blad niet ten koste van de *Bijdragen* zou gaan. Sommige artikelen moesten soms zeer lang blijven liggen voordat ze een plaats in de *Bijdragen* kregen, waardoor bepaalde artikelen aan actualiteit verloren. Daarom dat het bestuur deze gratis proefaflevering het licht deed zien en zo poogde te komen tot de uitgave van een eigen tijdschrift, dat eens in het kwartaal zou verschijnen en - inderdaad -

TIDINGE VAN DIE GOUDE

UITGEGEVEN DOOR
DE OUDHEIDKUNDIGE
KRING „DIE GOUDE“

REDACTIE-ADRES:
VAN ITERSONLAAN 7
GOUDA

No. 1

31 Januari 1954

TER INLEIDING

In de kring van belangstellenden in de geschiedenis van het oude Gouda is het denkbeeld naar voren gekomen om door het uitgeven van een eigen tijdschrift, uiteraard van bescheiden omvang, het contact tussen de „werkende“ en de „belangstellende“ leden van „Die Goude“ te verstevigen. Hierdoor zou tevens aan hen, die de resultaten van hun navorsingen in breder kring zouden willen bekendmaken, een ruimere publicatie-gelegenheid worden geboden.

Het is allerminst de bedoeling om onze bundels „Bijdragen“, waarvan in 1952 de zevende is verschenen, dan niet meer uit te geven, of zelfs maar om deze concurrentie aan te doen. Integendeel! Er is echter zoveel stof beschikbaar, dat de behoefte aan een dergelijke uitgaaf steeds dingerder wordt gevoeld. Thans moeten sommige artikelen lang blijven liggen alvorens er in de „Bijdragen“ ruimte voor beschikbaar is. Ook hebben sommige onderzoekingen een zekere actualiteit, die bij verlate publicatie verloren gaat.

Het bestuur van „Die Goude“ heeft daarom besloten een poging te doen tot het uitgeven van een eigen tijdschrift, „Tidinge van Die Goude“ genaamd, dat om de drie maanden in de omvang van ongeveer 16 pags zal verschijnen.

Alle leden ontvangen hierbij het eerste nummer, dat tevens als proefnummer is bedoeld. Het zal wel geen nader betoog behoeven, dat de hieraan verbonden kosten in den vervolge niet meer uit de kas gedragen kunnen worden. De zeer lage contributie gedooft zulks niet. Wie er prijs op stelt ook eventuele volgende nummers te ontvangen, zal zich hierop moeten abonneren. Slechts indien zich voldoende abonnees aanmelden, kan de uitgave worden voortgezet. Wij hopen van harte, dat zulks het geval zal zijn!

Het ligt in het voornemen in de „Tidinge“ vooral kleinere artikelen en bijdragen van velerlei aard, betrekking hebbende op de geschiedenis van onze stad en omgeving, op te nemen. Slaagt onze poging, dan zal ook stellig t.z.t. een bandje beschikbaar worden gesteld.

Dit eerste nummer is voornamelijk aan één onderwerp gewijd, nl. aan de watterampen, die de streek tussen IJssel en Lek in het verleden hebben getroffen. De ramp van 31 Januari 1953, die juist een jaar geleden plaats vond, heeft de belangstelling hiervoor levendig gemaakt. Wij zijn ons mede-be-

Titelpagina Tidinge januari 1954.

telkens uit zo'n zestien pagina's zou bestaan. Kleine artikelen en bijdragen van velerlei aard, daarvoor was de *Tidinge* bestemd. Uit welke personen de redactie bestond werd niet vermeld. Maar nagenoeg de gehele aflevering werd vervolgens opgeslokt door een bijdrage van D.L. de Jong, oud-bouwkundige van de Provinciale Waterstaat en ook de bedenker van de naam *Tidinge*, dat, 32 pagina's lang, over de watersnoden in het Land tussen Lek en IJssel ging. En daarmee was gelijk ook al het kruit van 1954 en volgende jaren verschoten en duurde het bijna dertig jaar voordat er een nieuwe poging werd ondernomen.

Doorstart

Reeds in die proefaflevering van 1954 werd duidelijk dat de meningen over de invulling van een oudheidkundig blad niet eenduidig waren. 'Kleine artikelen en bijdragen van verschillende aard' beloofde het bestuur, maar de aflevering werd nagenoeg geheel gevuld met dat lange verhaal over watersnoden. Zouden de potentiële abonnees wellicht teleurgesteld zijn geweest en zich daarom niet aanmelden? Ook later zal blijken dat er verschillende opvattingen bestonden over de functie van het blad: moest het een mededelingen- en verenigingsblad zijn of een historisch, ja, bijna wetenschappelijk-historisch tijdschrift?

Pas in november 1981, aan de vooravond van het 50-jarig bestaan van de Oudheidkundige Kring, zoals de vereniging zichzelf deftig noemde, werd in een bestuursvergadering weer gesproken over de wenselijkheid een eigen verenigingsblad te hebben. Hoewel de vereniging dus al bijna een halve eeuw bestond, kwam die behoefte aan een eigen blad wel op in een tijd dat overal in den lande de historische verenigingen als paddestoelen uit de grond rezen. Waar in Nederland nagenoeg nergens meer

volledig geïsoleerde streken met een geheel eigen, regiogebonden cultuur waren, groeide juist de behoefte om dat wat er nog restte aan eigens, via historische verenigingen en tijdschriften te cultiveren en vast te leggen. Ook in Gouda werd nu weer de behoefte gevoeld aan een tijdschrift teneinde het lokale historisch bedrijf te bevorderen en de geschiedenis voor het nageslacht te bewaren.

Na de start in november 1981 werd begin 1983 een redactiecommissie samengesteld, bestaande uit H.A. van Dolder-de Wit, M. van Hoogstraten, A.J.M. Houdijk en M.G.C.J. de Jong. In 1985 trad P.H.A.M. Abels toe tot de redactie van de *Tidinge*. Dat feit op zich was niet zo opmerkelijk als wel zijn leeftijd, namelijk 28 jaar, waarmee hij een witte raaf in de vereniging was.

In juli 1983 verscheen de eerste aflevering. De voorzitter van 'Die Goude', J.G.W.F. Bik, begon de aflevering met een toelichting over het waarom van de herverschijning. Even refereerde hij aan 'het eerste (en enige) exemplaar' dat op 31 januari 1954 het licht zag, maar de reden voor de uitgave nu had te maken met een opmerkelijk verschijnsel. 'Is het niet merkwaardig', zo vroeg de voorzitter

TIDINGE VAN DIE GOUDE

Mededelingenblad Oudheidkundige Kring "Die Goude"
Jaargang 1, nr. 1. Juli 1983.
Redactie: mevr. H.A. van Dolder-de Wit, M. van Hoogstraten, Ing. A.J.M. Houdijk, M.G.C.J. de Jong.
Redactie-adres: Lage Goude 20-22, 2801 LG GOUDA.

"WE MOETEN WAKEN VOOR HET MEEST WAARDEVOLLE"

Is het niet merkwaardig, dat in deze tijd van jachten en jagen, van popgroepen en discotheken, er zich toch een groot aantal jongeren heeft aangemeld voor een cursus paleografie? Onder leiding van onze stadsarchivaris crs. B.J. van der Saag willen zij zich bekwamen in het leren lezen van het moeilijke middeleeuwse handschrift. Verstaat men eenmaal deze kunst, dan mag men verwachten dat de daaraan bestede tijd vruchten gaat afwerpen. Het betekent dat men met de verkregen kennis zelfstandig in ons archief voor een zelf verkozen onderwerp gaat spuren en van de gemaakte notities een artikel tje maakt, dat men ook graag wil publiceren. Maar waarin.....? Het bestuur van de Oudheidkundige Kring "Die Goude" heeft bij haar 50-jarig bestaan de ervaring opgedaan, dat er in Gouda nog in ruime kring brede belangstelling bestaat voor wat onze stad op cultuur-historisch gebied bezit. Zo werd bijvoorbeeld de stadswandeling, met bezoek aan historische gebouwen, door ruim 2400 deelnemers gemaakt. Voor de toren van de St.-Janskerk vormde zich een lange file liefhebbers om, gewapend met foto- of filmapparaat, in hoger sferen opnamen van onze stad te maken.

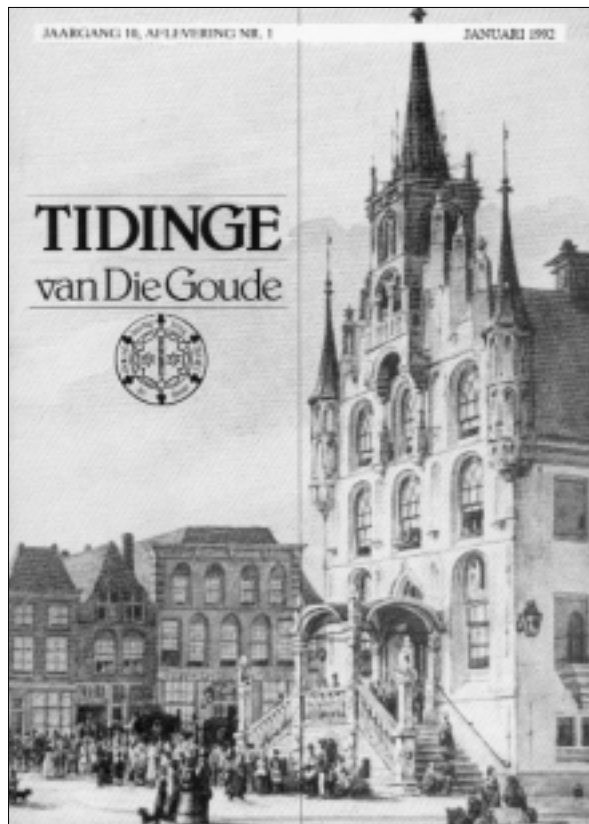
We nu, "Die Goude" is van mening dat er méér betrokkenheid van de burgerij met haar vereniging moet komen. De identiteit van de Oudheidkundige Kring moet meer duidelijk worden gemaakt. Dat kan niet meer alleen met lezingen, of door middel van de zeer gewilde excursies. Maar het bestuur wil dit nu ook gaan proberen door middel van een "kwartaalblad". Daarin moet plaats worden gemaakt voor kleine artikelen over de stad, maar ook voor kritische opmerkingen over stadsvernieuwing of zelfs stadsverwaarlozing. Daarin zal ook een agenda worden gepubliceerd over cultuur-historische evenementen binnen onze stad en naaste omgeving. Er komen dus weer "Tidinge van die Goude" uit, waarvan het eerste (en enige) exemplaar verscheen op 31 januari 1954.

Titelpagina *Tidinge* juli 1983.

zich af, 'dat in deze tijd van jachten en jagen, van popgroepen en discotheken, er zich toch een groot aantal jongeren heeft aangemeld voor een cursus paleografie?'. Dat stemde tot nadenken. Te verwachten was dat deze jongeren na het doen van archiefonderzoek ook graag eens een artikeltje wilden publiceren, maar waarin? Ook voor andere historische zaken signaleerde Bik veel belangstelling. 'Welnu', stelde hij, "'Die Goude' is van mening dat er méér betrokkenheid van de burgerij met haar vereniging moet komen'. Dat kan niet alleen meer met lezingen of excursies, maar moet nu ook getracht bereikt te worden door middel van een kwartaalblad. En de voorzitter riep vooral jongere Gouwenaars op zich bewust te zijn van hun verantwoordelijkheid voor de Goudse culturele instellingen en te waken voor het behoud van 'het meest waardevolle oude'. Op het omslag stond 'mededelingenblad' en dat gaf goed de aard van het blaadje aan. Behalve de inhoud was ook de opmaak sober: een eenvoudig periodiekje van 21 bij 15 cm, bestaande uit vier gevouwen bladen, dus acht pagina's, gestencild bij het Kerkelijk Bureau van de plaatselijke Hervormde Gemeente. De eerste jaargang kende twee nummers; de tweede (1984) vier; de nummering telde gewoon door (in 1984 waren er dus de nummers 3 t/m 6). Informatie over de excursie naar Drenthe en over voordrachten in het Weeshuis, bestuursmededelingen inzake het huis 'De Eendragt' en het filmfonds en een inzamelingsactie lieten nog net ruimte over voor 'Het andere gezicht van Gouda', de enige historische bijdrage van één bladzijde lengte in het nieuw verschenen blad. Officieus hoofdredacteur was M.G.C.J. de Jong, journalist en verbonden aan de *Goudsche Courant*. Twee jaar later werd M.G.C.J. verkort tot Th. en nog een jaar later werd het gewoon Theo de Jong, net zoals H.A. van Dolder-de Wit Henny van Dolder werd, wat iets over de tijdgeest zegt. Die had evenwel geen vat op mannen met titels, die hun bijdragen derhalve bleven ondertekenen met vermelding van hun academische graad en als dr. A. Scheygrond, dr. J. Schouten, dr. J.L. van Eijk en dr. J.G.W.F. Bik, die behalve doctor ook 'gewoon' dokter was, te boek bleven staan. Hen mogen aanspreken met Arie of Jan was maar voor weinigen weggelegd. Gekscherend werd het drietal Bik, Scheygrond en Schouten wel eens aangeduid als de geschiedenismafia van Gouda. Zo'n kwartaalblad verschafte het bestuur van de Oudheidkundige Kring ook nog een andere mogelijkheid. Daar waar zij het niet eens was met het gemeentelijke beleid, kon ze haar stem laten horen via de *Tidinge*. Zo protesteerde 'Die Goude' tegen het voornemen van de gemeente de achterbouw van 'Arti Legi', gelegen aan de Zeugstraat, af te breken, kante ze zich tegen de mogelijke verkoop van zeer waardevolle boeken uit de Goudse Librije (B. van Selm serveerde dit plan af als 'leeghoofdigheid in een provincie-stad') en verzette "'Die Goude" zich tegen het verhogen van trottoirs'.

Facelift

Echt blij met het uiterlijk van de *Tidinge* was niemand. Al twee jaar na de doorstart van het blad, in juli 1985, liet de redactie weten graag 'een wat fraaiere uitvoering aan het blad' te willen geven. Er werd druk overleg gevoerd, dat resulteerde in een gehele restyling van het tijdschrift, waarvan de eerste proeve te bewonderen viel met het uitkomen van het julinumnummer van 1986. Een verheugde voorzitter Houdijk schreef een voorwoord en gaf daarin aan hoe de metamorfose van onooglijk blaadje tot volwaardig tijdschrift tot stand was gekomen. Gestimuleerd door fraai uitgegeven periodieken van zusterverenigingen was er bij 'Die Goude' de behoefte ontstaan aan een blad 'met meer "gezicht"'. Door een contributieverhoging, een jaar daarvoor ingevoerd, was het mogelijk om de leden geen extra abonnementskosten in rekening te brengen. Het ontwerp voor het stevige omslag (een 18e-eeuwse afbeelding van de voor- en zijkant van het stadhuis met wandelend publiek in grijze tinten op A5-formaat) was vervaardigd door G.R. Pel, evenals de lay-out en het lettertype. Houdijk sprak de hoop uit dat velen erin zouden willen schrijven 'nu er zo een aantrekkelijk podium voor het publiceren is

Titelpagina Tidinge januari 1992.

Stolwijkersluis, de *Goudsche Courant* die 125 jaar bestond en P.C.Th. Malingré, de deken van Gouda. De afleveringen werden gelardeerd met vele foto's en, als bladvulling, veelal met advertenties van een eeuw geleden. In 1988 was er sprake van een sponsoring, welk fenomeen overigens eenmalig is gebleken. Tot en met jaargang 1991 kwamen de aflevering mede tot stand dankzij ondersteuning van Hewlett Packard Nederland BV, zo bleek uit het colofon.

In 1988 vond een enquête onder de leden plaats en werd hen onder meer gevraagd wat ze van de *Tidinge* vonden. Slechts 10%, bijna zestig mensen, reageerden. Van hen was 53% vol lof over het blad: prima, uitstekend, buitengewoon fraaie uitvoering. Maar sommigen wilden wel graag meer artikelen over Gouda buiten de singels, over de Tweede Wereldoorlog in Gouda, over archeologie en artikelen die het gemeentelijke cultuurbeleid behandelden. Dat er ook toen verschillend werd gedacht over de aard van de periodiek wordt vertolkt in de volgende constatering van de enquêteurs: 'Enerzijds wordt gevraagd niet teveel mededelingen en korte stukjes opnemen, maar vooral degelijke artikelen; anderzijds wordt een rubriek gevraagd waarin tentoonstellingen en boeken worden besproken'. Kortom: ook dé lezer bestond niet.

Afrekening

Alle opgenomen artikelen waren minder of meer doorwrochte bijdragen over Gouda's verleden, maar eind- of voetnoten voor de wetenschappelijke verantwoording ontbraken geheel. Tot april 1987. Drie piepkleine nootjes konden met moeite in de aflevering van die maand worden ontwaard onderaan het artikel van T. Oussoren over 'De oprechte Vaderlandsche Sociëteit'. Later werden soms meer dan twee bladzijden gevuld met hon-

gevormd'.

Maar het tijdschrift was ook nog altijd bedoeld om nieuws over de vereniging te verspreiden, vandaar het handhaven van de aanduiding 'mededelingenblad'. Het stencillen bij de Hervormde Gemeente was verleden tijd; het blad werd vanaf nu professioneel gedrukt bij Drukkerij Verzijl, nadat de eindredacteur met knip- en plakwerk het concept had aangeleverd. Op de eerste twee afleveringen ontbraken op het omslag de jaargang- en nummeraanduiding, daarna werden deze wel vermeld. Tot en met 1987 begon elke aflevering telkens opnieuw met de paginanummering. Met ingang van jaargang 6 (1988) werd overgegaan op een doorlopende paginering per jaargang. Opvallend was dat in het colofon bijna twee jaar sprake was van 'redeactie' in plaats van redactie. De omvang varieerde van 16 tot 20 pagina's. Veel van de geplaatste artikelen gingen over het Gouda tijdens het ancien régime, de periode dus van vóór 1795. Regelmatig stond de Sint-Jan met zijn glazen in de belangstelling en werd de laatmiddeleeuwse situatie met Hoeken en Kabeljauwen belicht. Toch was er ook aandacht voor de

derden noten, tot ergernis van de één en tot vreugde van de ander, maar dit was de primeur. Niet die noten, maar wel het stuk zelf leverde in de volgende *Tidinge* overigens een woedende reactie op van R.A.M. ter Bogt die Oussoren van plagiaat betichtte en zichzelf 'de ware geestelijke vader' van het onderzoek naar de Vaderlandsche Sociëteit noemde.

Ook binnen de redactie sloop verschil van inzicht over het karakter van de *Tidinge*. Moest het blad enigszins 'verwetenschappelijken' of moest het primair een mededelingenblad blijven met af en toe een wat 'zwaarder' artikel? En kon zonder bezwaar reeds elders gepubliceerd materiaal in de *Tidinge* worden overgenomen of moest gestreefd worden naar het plaatsen van oorspronkelijk werk? Het verschil van inzicht mondde uit in een meningsverschil, zeker na de toenemende invloed in de redactie van de historici, die het roer enigszins omgegooid wilden zien. De gevolgen bleven niet uit. Eerst was er een summiere mededeling in de aflevering van oktober 1989, waaruit duidelijk werd dat de samenstelling van de redactiecommissie voor de *Bijdragen* (dus niet voor de *Tidinge*) een wijziging had ondergaan.

Blijvers waren Bik en Korstanje, nieuwkomers Abels, Van Dolder-de Wit en N.D.B. Habermehl. Kort hierop ging de nieuwe redactie van de *Tidinge* bestaan uit J.M. Rebel (eindredacteur), Abels, Van Dolder en Habermehl.

Hiervan werd door het bestuur kond gedaan in het oktobernummer van de *Tidinge* van 1990. In voorzichtige bewoordingen werd geschetst hoe M.G.C.J. de Jong op de bestuursvergadering van 18 juni 1990 te kennen had gegeven onmiddellijk zijn werkzaamheden als hoofdredacteur én als bestuurslid 'om verschillende persoonlijke redenen' te willen beëindigen. Die redenen hadden overigens ook te maken met het plotsklapse afstoten door het bestuur van het eigen pandje aan de Dubbele Buurt, welke manoeuvre buiten De Jong om was gegaan en waardoor hij zich nogal gebruuskeerd voelde. Zijn taak voor de *Tidinge* zou worden overgenomen door de hiervoor vermelde vierhoofdige redactie. Het bestuur sprak vol lof over De Jong die door zijn betrokkenheid bij de *Tidinge* had gezorgd voor een versterking van de band tussen het bestuur en de leden.

Het betekende voor de nieuwe redactie wel dat er hard gewerkt moest worden om de *Tidinge's* gevuld te krijgen. Regelmatig werd een oproep gedaan aan de leden om kopij in te leveren, wat ook metterdaad steeds meer gebeurde. In 1992 kende de Kwartaal Club de Hart-voor-Gouda-Prijs toe aan de redactie van de *Tidinge*, waarbij door de jury met name het vakvrouwschap van H.A. van Dolder-de Wit werd geroemd.

De verbroken relatie tussen De Jong en zijn voormalige collega-bestuursleden kreeg nog een opmerkelijke nasleep. In 1992 was de 22e bundel van 'Die Goude' (*In de stad van die Goude*) verschenen met onder meer bijdragen van Habermehl en Abels, die ook beiden mede het boek hadden geredigeerd. In de *Goudsche Courant* verscheen een bespreking onder de kop: 'Boek oud-Gouda: taaie kost met smakelijke uitzonderingen'. Recensent was de chef stadsredactie van de *Goudsche Courant*, Theo de Jong. Van hemzelf was een bijdrage voor de bundel geweigerd omdat die reeds tweemaal eerder was

Drie redacteuren in conclaaf. Van links naar rechts: P.H.A.M. Abels, N.D.B. Habermehl en H.A. van Dolder-de Wit.

Redacteur H.A. van Dolder-de Wit ontvangt de Kwartaalclub Hart van Gouda Prijs 1991, toegekend aan de redactie van de *Tidinge*. Foto: Jan Romeijn.

gepubliceerd. Hier nu werd duidelijk een rekening vereffend. Sommige bijdragen in het boek waren subliem, die lieten zien hoe het kon en moest, aldus De Jong. De taaie kost werd evenwel opgediend door Habermehl en Abels, volgens de bijgevoegde *curricula vitae* beiden rijksambtenaar. De Jong hekelde het 'koketterend geneuzel van in mistig specialisme verstrikte ambtenaren' en noemde zowel de een als de ander 'een nogal dor scribent'. Als anonieme departementale ambtenaren waren ze volgens hem veroordeeld tot het schrijven van nota's en aanbevelingen. Het bleek dan lastig te zijn om in de vrije tijd de pen op geïnspireerde wijze te gebruiken. Een speciaal woord van waardering werd nog wel geuit aan het adres van de voorzitter van 'Die Goude' voor diens voorwoord in het boek. Hieruit bleek namelijk 'dat klare vorm en heldere tekst best hand in hand kunnen gaan'.

Dit alles was voor de leden in de *Tidinge* te lezen. Erbij afgedrukt werd de reactie van het bestuur van 'Die Goude' dat weinig waardering had voor de toonzetting en onvolledigheid van de recensie en de 'nogal persoonlijk gerichte opmerkingen aan het adres van twee redacteurs' hekelde. Maar het bestuur beklemtoonde tevens dat er al sinds lange tijd een uitstekende relatie tussen de *Goudsche Courant* en 'Die Goude' bestond, die het graag wilde handhaven. Ook de reactie hierop van Theo de Jong werd opgenomen. Hij legde uit dat in gesigneerde artikelen zoals commentaren, reportages en recensies er duidelijk een eigen mening werd weergegeven. Hij had een verband gelegd tussen schrijfstijl en beroep, wat zijn journalistieke plicht was. Voor ambtenaren was het wellicht nieuw dat ze als auteurs zich nu eens een keer aan het oordeel van critici moesten blootstellen, maar dat ware zo. De *Goudsche Courant* zal dan ook steeds kritisch blijven in zijn boekrecensies, zo beloofde hij, ook als het om bundels van 'Die Goude' ging. En over die speciale band tussen zijn krant en 'Die Goude' merkte hij koeltjes op, dat

hij dat graag voor kennisgeving aannam. 'Ik kan deze niet bevestigen - daartoe ontbreekt mij de feitelijke informatie', zo stelde hij formeel.

Op zoek naar een nieuw evenwicht

Doordat de nieuwe redactie uitsluitend niet eerder gepubliceerde artikelen wilde opnemen, legde zij zichzelf een zware taak op, die echter tot een goed einde werd gebracht dankzij steeds meer bijdragen van de eigen leden en van niet-leden. Er werd een vast stramien in het blad gehanteerd, namelijk eerst artikelen, voorts boekbesprekingen en ten slotte verenigingsaangelegenheden. Gezien deze volgorde veranderde de *Tidinge* min of meer van verenigingsblad in een historisch tijdschrift, enigszins af te meten ook aan de hoeveelheid eindnoten die in steeds grotere hoeveelheden de bijdragen lardeerden. Opzet, woordkeus en onderbouwing van deze bijdragen, waarin Gouda zelf vaak een wat minder prominente rol speelde en meer deel uitmaakte van een grotere ontwikkeling, wettigden de gedachte dat ze zonder bezwaar ook zo in puur historisch-wetenschappelijke tijdschriften geplaatst hadden kunnen worden. Zo werd de *Tidinge* soms een podium voor historici die nauwelijks binding met Gouda hadden en wier bijdragen vooral ten goede leken te komen aan hun eigen publicatielijst. Een voorbeeld was het artikel over 'Hoeken en Kabeljauwen in de stadsrekeningen van Gouda, 1467-1482', dat 28 pagina's telde. Anderzijds droegen deze bijdragen wel weer degelijk bij aan een zinvolle geschiedschrijving over Gouda, juist omdat door het wetenschappelijke niveau zaken in een bredere context werden geplaatst.

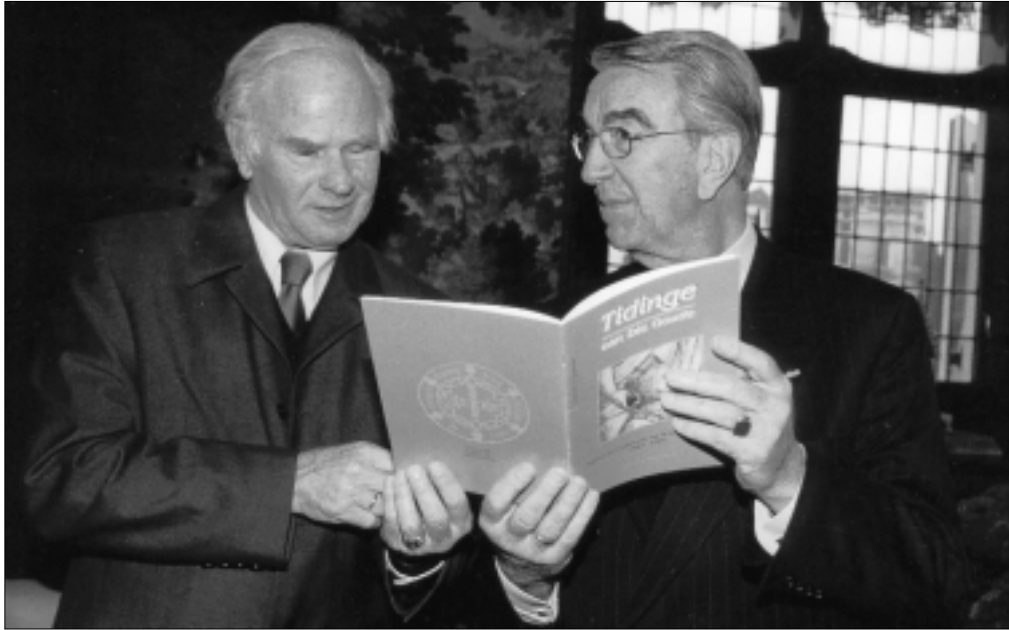
Wat de lezers van de *Tidinge* daarvan nu vonden, werd niet echt duidelijk. Op enquêtes, die hierover klaarheid wilden verschaffen, werd nauwelijks gereageerd. Werde alles echt gelezen, of was het vooral een selectief doornemen van wat onder ogen kwam, met vaak een voorkeur voor het verenigingsnieuws? Zelden werd kritiek vernomen en leken de leden ingenomen te zijn met de driemaandelijks afleveringen, die werden ingebonden in groene banden, wat ook mooi in de boekenkast stond.

Een indirect antwoord op de vraag wat de lezers echt interesseerde, kwam toen er een bundel verscheen waarin de Tweede Wereldoorlog in Gouda centraal stond. Dat werd een enorm succes, dat sprak aan, daarin herkenden de lezers zich, in die materie waren ze vaak zelf deskundig. Wat met geen enkele andere bundel was gebeurd, geschiedde nu wel: tientallen lezers klonnen in de pen en schreven talloze aanvullingen en correcties op het boek, die alle in de *Tidinge* werden geplaatst. Al snel was *Gouda in de Tweede Wereldoorlog* dan ook uitverkocht.

Een bijzondere uitgave van de *Tidinge* was een extra aflevering die ging over de restauratie van het stadhuis in 1995-1996 en als titel meekreeg: *Als een schip op een zee*. Ook deze uitgave oogstte veel lof van de lezers. Het omslag was nu in geel uitgevoerd, een kleurstelling die gehandhaafd bleef tot 2000. Wat aantal bladzijden betreft, werd 1997 een topjaar: het waren er 256, inclusief die bijzondere uitgave. Een gemiddelde aflevering bevatte nu langzamerhand zo'n 36 tot 44 pagina's, welke hoeveelheid nogal eens leidde tot pittige discussies met de penningmeester.

De wisselingen in de redactie waren beperkt. Begin 1996 verliet Abels de redactie en werd opgevolgd door J.H. Kompagnie (in juli 2004 maakte Abels overigens zijn rentree). In juli 2001 beëindigde J.M. Rebel zijn eindredacteurschap; Kompagnie werd zijn opvolger. Ten slotte trad L.C. Mijderwijk in april 2002 toe tot de redactie en verliet Habermehl haar in april 2004, waarin hij 13½ jaar zitting had gehad.

De *Tidinge* ging duidelijk anders het nieuwe millennium in. Het omslag kreeg een kleur, die per jaar wisselde: blauw, rood, geel, groen, en werd voorts opgesierd met een telkens wisselende foto met onderschrift die betrekking had op een (meestal het eerste) artikel. Op de achterkant bleef het logo uit 1932 gehandhaafd. Er verscheen nu in iedere aflevering een inhoudsopgave, er werd één brede kolom aangehouden, de rechterkantlijn

G.H. van Nieuwpoort (rechts) ontvangt het eerste exemplaar van de *Tidinge* nieuwe stijl uit handen van eindredacteur J.M. Rebel (links). Foto: Pim Mul.

werd zwevend en de rubrieken werden duidelijker gemarkeerd. Getracht werd het wetenschappelijke karakter te handhaven en er tegelijkertijd niet het karakter van mededelingblad aan te ontnemen. De leden-lezers hoorden centraal te staan. Zo ontstonden er rubrieken waarin de lezers naar hun mening werd gevraagd (bijvoorbeeld *Per aspera ad astra*, waarin een lid het lelijkste en mooiste plekje van Gouda mocht aanwijzen) of zijn kennis kon spuien over iets waarvan hij of zij veel wist (*Het Stadhuis*), of werd geïnformeerd met welk historisch onderzoek iemand bezig was (*Op zoek naar...*); ook kreeg de redactie een eigen column (*Audite*). Het ouderwetse plak- en knipwerk verdween, daarvoor werd nu een grafisch vormgever (S. Hoogendoorn) ingehuurd die op professionele wijze het blad inrichtte en 'aankleedde'. In 2002 verdween ook eindelijk de aanduiding 'Mededelingenblad Oudheidkundige Kring' uit het colofon, die werd gewijzigd in 'Tijdschrift Historische Vereniging'. De eerste kleurenreportage verscheen in de aflevering van januari 2003 in een artikel ter gelegenheid van het 70-jarige jubileum van 'Die Goude', waarbij tevens bundel 30, *Duizend jaar Gouda. Een stadsgeschiedenis* verscheen. Maar een primeur was het niet: in de *Tidinge* van oktober 1989 stond reeds een gekleurde kopergravure, die de moord op Mariken Heëms verbeeldde. Zo is gezocht naar een evenwicht tussen verantwoorde én gezellige artikelen in *Tidinge van Die Goude* die de lezer inderdaad 'uuren van leersaem tijdtverdrijf' bezorgt. Wel is de redactie bij de samenstelling van elke aflevering mede afhankelijk van wat er aan teksten voorhanden is en wat aangeboden wordt. Het is daarbij een gelukkige omstandigheid dat vele leden van 'Die Goude' maar ook niet-leden graag in de *Tidinge* willen publiceren. De *Tidinge* wil en moet dan ook een aantrekkelijk podium zijn en blijven met acteurs die weliswaar een hoogstaand spel spelen, maar dat doen op begrijpelijke wijze en in nauw contact met de toeschouwers in de zaal, van wie menigeen ook zelf naar voren moet kunnen komen om zijn of haar eigen rol te vertolken.